

Norden – succes ude, fiasko hjemme

Norden er en stor succes på næsten alle områder, og det erkendes af alle ude i det øvrige Europa og den øvrige verden. Men hjemme i de nordiske lande selv – specielt i Sverige, Norge og Danmark – betegnes Norden og det nordiske samarbejde som en fiasko. Som noget gammeldags, der ikke mere spiller nogen rolle.

Dét er ikke folk på gaden, som siger eller mener dette, men de ledende politikere, embedsmænd og meningsdannere i samfundets top. Denne nedgøren af det nordiske finder altid sted i forbindelse med en omtale af, hvor vigtigt og nødvendigt den europæiske union, EU, er.

Pinligt, at EU's nødvendighed og vigtighed åbenbart kræver, at man skal nedgøre det nordiske. Og at nedgøre Norden, er at tale negativt om en ubestridt succes:

I de nordiske lande er vi rige, lige og frie, som ingen andre steder i verden. BNP pr. indbygger hører til de højeste i verden og velstanden er mere ligeligt fordelt end andre steder. Der er mere ligestilling mellem kønnene end i den øvrige verden, og friheden, folkestyret og menneskerettighederne har det næppe bedre noget andet sted i verden end i de nordiske lande. Vi har frihed og fred i Norden, og vi har et anstændig miljøpolitik og en miljøbevidst befolkning. Vi har velordnede retssamfund, og vi deltager på fuldt blus i den store verden, vi er en del af:

Danmark, Sverige og Norge hører til verdens allerstørste bidragsydere mht. u-landshjælp, når den opgøres i procent af nationalindkomsten. Finlands u-landshjælp er på højde med Frankrigs og Islands er smule højere end USA, når der måles i forhold til indbyggertallet og økonomien. Intet nordisk land har grund til at skamme sig på dette område, tværtimod.

Jo, de nordiske lande deltager i verdenssamfundet. Det gælder også militært. De nordiske lande kører ikke frihjul – eller vender ryggen til en fattig verden præget af ufrihed og ufred. Når det nordiske samarbejde ikke omtales så meget i medierne, er en hovedforklaring, at det nordiske samarbejde er præget af enighed og harmoni, og hvem gider skrive om dét? Det sælger jo ikke aviser – eller tiltrækker lyttere eller seere. Nej, så er EU-stoffet bedre, for her er virkelig uenighed og splid næsten hele tiden....

Interessen for det nordiske samarbejde er stor: Mod øst har de tre baltiske lande dannet et baltisk samarbejde (Baltisk Råd) i stil med Nordisk Råd, og de tre lande deltager i øvrigt efter invitation i næsten alle møder i nordisk råds regi.

Mod vest har England, Skotland, Irland, Nordirland, Wales og Kanaløerne vist interesse for det nordiske samarbejde, fordi de vil lave noget tilsvarende. Mod syd har landene omkring Sortehavet kontaktet Nordisk Råd og Ministerråd efter befrielsen fra Sovjet. De vil lave et samarbejde efter nordiske forbillede. Det gælder også Middelhavslandene syd og øst for Middelhavet, som for et par år siden holdt en stor konference på Malta, hvor et hovedpunkt var at høre nærmere om det nordiske politiske samarbejde. Nordiske politikere og embedsmænd deltog.

Jo, Norden er et positivt forbillede uden i verden. Og i modsætning til, hvad ledende politikere i Sverige, Norge og Danmark typisk siger, så er det nordiske samarbejde slet ikke gået i stå. Der sker noget hele tiden. I 1996 dannede Norge, Sverige Finland og Danmark således *Nordpool*, den nordiske el-børs, hvilket er det første af sin art i verden, hvor man har lavet et fælles marked for elektricitet – og udveksling af el - over landegrænserne.

I 2003 indgik de fem nordiske centralbanker en aftale om *håndtering af finansielle kriser*. (Det skete 11. juni 2003 i den islandske by Stykkishólmur). Og inden for det seneste år har man dannet en *fælles nordisk fondsbørs*, som i oktober i år vil begynde en fælles børsnotering af de nordiske aktier. Så langt er EU langt fra kommet endnu, så Norden er ikke bagud, men forud for de andre samarbejder i Europa og verden.

På forskningsområdet er man dannet *Scanbalt*-samarbejdet, som står for udveksling af forskere mellem de nordiske og de baltiske lande.

Men blev NORDEK, planerne om en nordisk økonomisk union i begyndelsen af 1970'erne, ikke en fiasko?

Kun i den forstand, at det formelle unionssamarbejde ikke blev til noget. Realiteten er, at de nordiske lande alle har stærke, konkurrencedygtige overskudsøkonomier med høj beskæftigelse og lav arbejdsløshed. Og kendsgerningen er, at de nordiske lande *i praksis har et intensivt økonomisk samarbejde*. Sverige eksporterer således mere til sine tre små nabolande (Finland, Norge og Danmark med tilsammen 15 millioner indbyggere), end Sverige eksporterer til hele Tyskland og Frankrig tilsammen med over 140 millioner indbyggere! Kendsgerningen er også, at der de senere år er sket en lang række fusioner mellem nordiske virksomheder, både i finansverdenen og i handelen og industrien. Man taler i dag om det nordiske hjemmemarked.

Realiteten er ydermere, at den økonomiske krise, som satte voldsomt ind i 2001 – først med fald i kurserne på teknologiaktier og derefter 11. september-katastrofen - betød meget lidt negativt for de nordiske lande, mens f.eks. Tyskland og Frankrigs økonomier blev bragt ned på nul-vækst. Den stærke stigning i ledigheden man oplevede i disse lande, oplevede vi ikke i Norden.

Så påstanden om, at de nordiske lande er særlig afhængige af det store Europa, og at vi som små lande er særligt sårbare – er en påstand, som er blevet modbevist af virkeligheden.

Danmark og senere Sverige har stemt nej til euroen, og har altså holdt fast i deres nationale penge, danske og svenske kroner. Har dét betydet tilbageslag for dansk og svensk økonomi, sådan som de ledende politikere i de to lande hårdnakket påstod?

Alle kender svaret: Dansk og svensk økonomi er i bedre form end nogensinde. Realiteten er, at politikere, økonomer og embedsmænd fra Tyskland og Frankrig gang på gang i de seneste år har kontaktet deres kolleger i Danmark og Sverige for at høre nærmere om den nordiske velfærdsmodel. For at få kendskab til, hvordan vores økonomiske systemer er skruet sammen. Fordi dansk og svensk økonomi er rene succeser, mens det går ad h..... til i Tyskland og Frankrig. Så kom ikke og kald Norden for en fiasko for det er en ubestridt succes. En succes, der ikke har været større end netop nu.

Hvad så med fremtiden?

Meget tyder på, at den nordiske succes vil blive fastholdt i årtierne fremover. For det første fordi det økonomiske udgangspunkt er langt bedre i de nordiske lande i dag, end det f.eks. er i Tyskland og Frankrig. For det andet fordi de nordiske lande står over for en langt mindre vækst i forsørgerbyrden som følge af flere ældre mennesker, end man står over for i Tyskland og Frankrig – og de fleste øvrige europæiske lande. Og for det tredje fordi de nordiske lande er langt længere fremme med ligestillingen mellem kønnene, hvilket betyder, at vi har udbygget børnepassningsordninger. Den opgave skal de fleste andre europæiske lande også til at tage fat på i de kommende år.

Så det går godt i Norden, og det ser også lyst ud for fremtiden. Det samme kan man ikke sige om de store euro-lande.

Hvem ka'? Norden ka'!